

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 8. zvezka.

Zaupno občevanje z Bogom. VIII. Pogl. Ni res, da so smerni grehi, ki so že zbrisani z vredno pokoro, zaderžek te svete prostosti.	225
Sv. obhajilo bolnikov in razne druge določbe sv. očeta o svetem Rešnjem Telesu	227
Življenje bl. Krišpina, brata lajka 1. reda sv. Frančiška, kap. družine. Čednosti brata Krišpina.	232
Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška. II. Poglavlje. Kako naj živijo. (Dalje).	237
Bl. Timotej, spoznavavec 1. reda.	239
Stvarjenje in razvoj	239
Misli, misli dobro!	246
Zaščitnik shodov in bratovščin presv. rešnjega telesa, sv. Paškalj Bajlonski. (Dalje).	250
Dostavek k dopisu s Kitajskega	253
Zahvala in prošnja.	254
Priporočilo v molitev	255
Zahvala za vslišano molitev	255
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1912. Mesec avgust ali veliki serpan.	256

V GORICI
Narodna Tiskarna
1912.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 lt.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Dr. Karel Štrekelj.

Ko je Bog naše izverstne jezikoslovce Levstika, Valjavca in Oblaka enega za drugim odpoklical s tega sveta, se mi je zdelo spodobno vsaj z nekoliko besedami se jih spominjati na tem večinoma jezikoslovju odločenem mestu. Njim se je pridružil zdaj, žal da prezgodaj, tudi profesor Štrekelj, ne menj izversten učenjak in meni enako dober in prijazen. V nazorih sva si bila morda celo najbliže.

Ali prav to se mu, če se ne motim, ko nekolika slabost očita. Bralo se je namreč te dni, da je »omejujoč se na lingvistiko, naravno izgubil zvezo z važnimi stranmi javnega življenja, ki se mora na nje bolj ozirati na pr. že literarni zgodovinar Lingvistično-teoretično je presojal ne le dialekte, kar je seveda samo ob sebi umevno, ampak tudi knjižni jezik. Kakor p. Škrabec, je tudi Štrekelj knjižni jezik motril le med štirimi stenami svoje graške delavnice kot predmet znanosti, ne pa na ulici in na trgu kot socialno sredstvo (občilo).« Tako »Slovan« X. 8. str. 255.

Ker velja očitanje naravnost tudi meni, smem pač po pravici nekoliko odgovoriti na te besede. In sicer moram priznati najprej, da mi ni znano, s katerimi važnimi stranmi javnega življenja je rajni profesor vsled svoje lingvistike zgubil zvezo, tudi ne vem, kaj bi bila tista zveza, ke bi je ne bil zgubil, njemu in njegovemu narodu koristila. Naj si bo pa to kaker koli, po mojem prepričanju je gotovo, da se mu ne sme odrekati pravica in celo dolžnost, ne le dialekte, temuč tudi knjižni jezik presojati lingvistično-teoretično ko predmet znanosti. Povdariti moram: celo dolžnost. Ne vem sicer, ali se je Štrekelj sam popolnoma zavedal te dolžnosti, ali ne; meni vsaj pa se zdi jako jasna in očitna. Saj je bila menda glavna njegova naloga učiti kandidate srednje-šolskega učiteljstva naš knjižni jezik in ne dialektov, in po skušnjah tisto njih znanje in dotično sposobnost aprobirati ali reprobirati. Aprobirati ali reprobirati te, ki hočejo učiti knjižno slovenščino po srednjih šolah, to je pač gotovo glede na osodo knjižne slovenščine jako važno, vplivno delo. Ali je rajni profesor koga reprobiral ne vem; od njega samega pa vem, da je neketere gospode, ko je slišal, kako lomijo in tujčijo našo nesrečno slovenščino, le s težkim srcem aprobiral. Žal mu je bilo, da bo s tem posredno sam pomagal kvariti jezik naše prihodnosti. Ljubil je torej našo slovenščino in želel, da bi se ko knjižni jezik lepo razvijala po svoji naravi, po svojih jezičnih zakonih. In to, mislim, je hvale vredno, ne graje. Ne čuti vsaki tako in more biti vender velik učenjak. Oblak ni čutil

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIX. tečaj

V Gorici, 1912.

8. zvezek.

Zaupno občevanje z Bogom.

P. A. M.

VIII. Poglavje.

Ni res, da so smertni grehi, ki so že zbrisani z vredno pokoro, zaderžek te svete prostosti.

Napačno mislijo o Bogu tudi tisti, ki so se svojih mnogih in velikih grehov spovedali, jih serčno obžalovali in od njih bili odvezani, pa se vendar Bogu le z neko sramežljivostjo in zopernostjo približajo; domišljujejo si namreč, da se Bog še spominja na svoje prejšnje sovraštvo.

Na kaj se pa opira to njih mnenje? Odgovarjajo: Tako je navadno pri ljudeh. Ako je bil kedo od svojega starega prijatelja razžaljen, ga sicer ljubezen sili, da razžalivcu odpusti; toda razžaljenja on ne more pozabiti in prijateljstvo ni več tako priserčno kot je bilo poprej. Zopet primera z ljudmi! Kaker da bi njih serce služilo Bogu za zgled!

Pa naj bo pri ljudeh že kaker hoče, mislim, da bo zadosti, da tvojo zmoto preženem, ako ti dokažem, da je nauku sv. vere nasprotna.

Tako je v resnici; zakaj sv. vera nas uči, da je grešnik, ki je vredno prejel zakrament sv. pokore; dobil odpuščenje vseh svojih pregreh, da je bil postavljen na tisto stopinjo božjega dopadajenja, na kateri je bil pred grehom, da celo še na višjo, ako je bilo prav veliko njegovo kesanje; da je on svojemu stvarniku zdaj ravno tako ljub, kaker ke bi bil ta božji učenik vsa razžaljenja popolnoma pozabil.

Gotovo boste verovali, ako to Bog sam pove. Poslušajte, kako govori po preroku Izaiji. »Jaz sem, jaz sam sem, ki zbrisujem tvoje krivice zavoljo sebe, in tvojih pregreh se ne bom spominjal.« Iz. 43, 25.

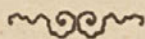
Neki pobožen pisatelj pravi, da je rekel Kristus, ko je Jeruzalemu očital njegovo grozovitost nasproti prerokom in poslancom božjim: »Jeruzalem, ki moriš preroke«, ne pa, »Jeruzalem, ki si pomoril moje preroke«. S tem je hotel pokazati, da so že odpuščeni grehi tako popolnoma pozabljeni, da mu še na misel ne pride, da bi jih očital tistim, ki so jih storili. Tako je mislil tudi sv. Avguštín, ko je rekel, »Gospod odpušča tako popolnoma naša razžaljenja, da se ne le ne zmaščuje zaradi njih, temuč jih nam tudi ne očita, da, kaker bi mu to še ne bilo zadosti, on nas ljubi tako kaker poprej.

Lahko je sicer res, da imajo neketere duše vzroka doveli, nemirne biti, ker se jim njih spreobrnjenje ne zdi pravo; nespametno bi pa bilo, ke bi se tisti, ki nimajo nobenega pametnega vzroka, nobene tehtne dvojbe, temuč mirno vest, begali in popraševali, ali so zopet v prijaznosti z Bogom ali ne. Da še več, to je pomanjkanje vere; zakaj Bog sam je rekel po preroku: »Zbrisal sem tvoje krivice, kaker oblak, in tvoje pregrehe, kaker meglo«. Iz. 44, 22.

Pobožni Janez Tavler pravi, da je Bog, Bog sedanjosti; on gleda na to, kar je vsaketeri sedaj, ne pa, kar je bil poprej. Sporjenega grešnika tedaj nič ne ovira, z Bogom ravno tako zaupno občevati, kaker je to delal pred svojim grehom. Sklepam toraj, da odpuščeni grehi ljubezni ne ovirajo, pač pa so nov nagib, zaupno z Bogom občevati, ker je ravno odpuščenje samo nov dokaz božje dobrotljivosti in velike ljubezni do nas.

Mislimo tedaj o Bogu yedno tako, kaker nam ga kaže naš razum in sv. vera, ne pa nepopolnost naše nature in napačna mnenja ljudi. Razum in pamet pa učita, da je Bog najboljši go-

spod, da mu podložni dopadejo in mu je ljubo, ako zaupno ž njim občujejo, da ga celo največi grehi ne morejo vjeziti, da v njegovem sercu ni prostora za sovraštvo, ako tudi brezbožne kaznuje tako, kaker tirja njegova pravičnost. Razum in vera učita, da je Bog vedno pripravljen odpustiti hudobnim njih razžaljenja, da je prizanesljiv in poterpi sè slabostmi svojih služabnikov in da največe grešnike, ko jim je njih pregrehe odpustil, ravno tako ljubi, kaker bi na te grehe več ne mislil. Ako si Boga tako predstavljamo, ali je potem še mogoče, da bi se ga bali? Gotovo ne, temuč hrepeneli bomo, s' tako prizanesljivim gospodom, s tako zvestim prijatelom, s tako dobrim očetom zaupno občevati. Ko mu bomo razodevali svoje težave in stiske, ko mu bomo govorili o srečnem vspehu pri naših delih in podjetjih, pri prejemanju svetih zakramentov, v svojih molitvah, v vsem našem občevanju ž njim vedno kazali tako zaupljivost, ne da bi žalili ali se pregrešili proti dolžnemu spoštovanju do Boga, pa tudi brez strahu in maloserčnosti. Sicer ne smemo zanemarjati ponižnosti, ki se nam spodobi, imeti pa moramo zaupanje in veselje serca, ki ponižnost poživlja in velikodušno dela.

Sv. obhajilo bolnikov in razne druge določbe sv. očeta o svetem Rešnjem Telesu.

»Razdelil je, dal ubogim«.
Ps. 111, 9.

Določbe sv. očeta o pogostnem sv. obhajilu tako otrok kaker odrastlih niso ostale brez dobrih nasledkov. Opomin s tako visokega mesta je rodil obilen sad: od raznih strani prihajajo vesela poročila, s kako vnemo hite verni k mizi Gospodovi in s kolikim veseljem zavživajo otroci angeljski kruh. Resna pobožnost in nedolžna veselost, duh spokornosti in vonj čistosti, to je pač najlepši kras naših cerkva, najboljši dar, ki ga moremo prinesiti Najsvetejšemu. Zato pa blager tistemu, ki se more vdeleževati svete večerje v taki sveti družbi! Bolniku, prikovanemu na posteljo, to ni dano. Ali če tudi ločen od cerkve, lo-

čen od obhajilne mize, vendar ni v to obsojen, da bi bil ločen od Kristusa, ter mu ni zabranjeno zavživati presv. Rešnje Telo, temuč mu je v smertni nevarnosti celo zaukazano in v eni in isti nevarni bolezni v e č k r a t dovoljeno, če tudi se ne more postiti.

Kaj pa bolnik, ki ni v smertni nevarnosti, ki torej ne more prejeti sv. Rešnjega Telesa ko popočnico, ali se sme večkrat obhajati? Če je toliko pri moči, da more v cerkev in lahko ostane tešč, potem to ne dela nobenih težav, ako ima hrepenenje po večkratnem sv. obhajilu. Drugače pa je s tistim, ki je po svoji bolezni prisiljen ostati doma in mu je tudi tešč težko biti. Da bi bilo samo prvo, bi se dalo še pomagati, saj duhovniki, da postrežejo bolniku radi pridejo z Bogom na dom. Glede posta pa je bilo do zadnjega časa pri takih bolnikih, ki le iz pobožnosti žele sv. obhajila, precej težave. Morali so ostati tešči do sv. obhajila, kar mnogim ni bilo lahko. Sicer moramo priznati, da je Cerkev zlasti v novejšem času dajala različne polajšave; pa te so bile cmejene le bolj na posamezne osebe. Sedanji sv. oče papež so se izkazali zato prav posebno skerbnega za uboge bolnike, ko so dovolili, »da morejo vsi, ki že en mesec polegajo brez gotovega upanja, da bi kmalu ozdraveli, na svet spovednikov tudi netešči prejeti presveto evharistijo, in sicer enkrat ali dvakrat v tjednu, ako gre za bolnike, ki prebivajo v pobožnih hišah, kjer se presveto zakrament hrani, ali imajo dovoljenje, da se bere maša v domači kapelici; enkrat ali pa dvakrat v mesecu za druge, ki žive po zasebnih hišah. Zavžiti pa smejo pred sv. obhajilom ti kaker oni le kaj tekočega: juho, kavo, ali podobne jedi, ki smejo biti tudi zakuhane, samo ne tako gosto, da bi se ne mogle več imenovati t e k o č e jedi. Tako je bila ta stvar določena še pod rajnim papežem Leonom XIII. in od njega potrjena 10. septembra 1897.

Prej omenjena določba pa je bila izdana 7. decembra 1906., seveda v latinskem jeziku. V naši prestavi menda ni nič, kar bi dopuščalo kako dvojbo. Drugače pa je to v latinščini, kjer glagolj, ki smo ga mi predstavili s »polegajo«, lahko pomeni tudi »leže«. Kedor en mesec p o l e g a, tak ne leži neprenehoma, temuč lahko le po nekaj ur na dan ali kak dan morda celo nič. Kedor pa en mesec l e ž i, pri takem je pač misliti, da stanovito leži; če vstane za malo časa, da mu posteljo zrahljajo ali

iz kakega družnega vzroka, to seveda ne pride v poštev. V našem jeziku se torej to dvoje da natanko ločiti, ne pa tako v latinščini, kaker je bilo že rečeno. Zato pa tudi določba sv. očeta ni bila takoj jasna in je bilo sv. kongregaciji zbora stavljeno vprašanje, ali je misliti samo na tiste bolnike, ki v postelji leže, ali tudi na druge, ki so sicer močno bolni, tako da pred sv. obhajilom nemorejo ostati tešči, vendar so po več ur na dan po koncu, ali pa celo kar nič ne morejo v postelji sterpeti. Sv. kongregacija je odgovorila, da so tudi te verste bolniki polajšave dane od sv. očeta deležni, kar so sv. oče sami tudi poterdili in razglasiti ukazali.

Morda se pa enemu ali drugemu naših bravcev nekam čudno zdi, zakaj sv. oče delajo razloček mej tistimi bolniki, ki prebivajo v pobožnih hišah, kjer se presv. zakrament hrani, ali imajo dovoljenje, da se bere maša v domači kapelici, in onimi, ki ne žive v takih ugodnih razmerah, in sicer tako, da prvi morejo enkrat ali dvakrat v tje dnu, drugi pa ravno tolikrat v meseccu prejeti sv. obhajilo, če tudi niso popolnoma tešči? Ta razloček pa, kaker je precej velik, je vendar popolnoma opravičen.

Kjer je sv. Rešnje Telo doma v hiši, kaker po samostanih, ali če tudi ni vedno, pa se vsaj mašuje, kaker po zasebnih kapelah, ondi je veliko bolj priročno nositi ga bolnikom, in se zato lahko tudi večkrat zgodi. Ne gre pa, da bi se Najsvetejše dan za dnem nosilo po istih cestah in ulicah brez velike potrebe, zlasti po mestih, kjer ne manjka ljudi, ki so tako prederzni, da se norčujejo iz najsvetejših reči; pa celo na deželi, kaker se nam zdi, bi to ne bilo vedno primerno. Pomisliti pa tudi moramo, da bi bilo duhovnikom pretežko hoditi po večkrat na teden k enemu in istemu bolniku, zlasti če je od cerkve precej oddaljen in pa če je takih bolnikov večje število.

Sv. oče so zato prav modro vredili, da so napravili omenjeni razloček. Dali so pa zasebnim kapelam še neko drugo pravico, ki se tudi tiče sv. Rešnjega Telesa. Še leta 1906 je kongregacija obredov odgovorila na neko vprašanje, da se sv. obhajilo sme deliti v zasebnih kapelah le tistim, katerim je bilo dano dovoljenje take kapele imeti, drugim pa ne, ako ni dal apostolski sedež še posebnega dovoljenja za to.

Dobro leto po tem odgovoru, 8. maja 1907, pa so sv. oče drugače odločili: tako namreč, da se more v zasebnih kapelah

deliti sv. obhajilo vsem tistim, ki so ondi pričujoči pri sv. maši, samo da se pri tem ne keršijo župnijske pravice.

Iz dosedanjih sestavkov ste lahko videli, dragi bravci, kako ves vnet so naš sv. oče za češčenje sv. Rešnjega Telesa, kako so ravno oni na široko odperli vrata k mizi Gospodovi, h kateri vabijo vse: otroke in odrasle, zdrave in bolne, tako da po pravici velja o njih, kar pravi psalmist z besedami: »Razdelil je, dal ubogim.«

Sv. oče pa seveda tudi dobro vedo, da mora tisti, ki hoče sv. obhajilo s pridom prejemati, koliker mogoče skušati, da se v skrivnost tega najsvetejšega zakramenta bolj in bolj vtopi, kar bo dosegel z molitvijo in pobožnim premišljevanjem. Zato pa s pismom, izdanim 10. aprila 1907, z veliko vnemo spodbujajo vse škofove, naj vpeljejo v svojih škofijskih cerkvah, kjer je še nimajo, tridnevnic o z očitnim češčenjem sv. Rešnjega Telesa.

Ta tridnevnic naj bi se obhajala v osmini praznika sv. Rešnjega Telesa in sicer v petek, soboto in nedeljo, ali pa drug primeren čas.

»Te posamezne dni pa«, tako piše sv. oče, »ima biti govor, po katerem naj se ljudstvo pouči o neizrekljivi izverstnosti zakramenta sv. evharistije in zlasti o dušni pripravi za primeren sprejem.«

Povdariti bi bilo treba naslednje besede v pismu sv. očeta, ker se po več krajih njim nasproti ravna. Pišejo namreč: **»Ko je to končano, tedaj naj se izpostavi očitnemu češčenju presv. evharistija.«**

S pridigo naj se torej ljudje pripravljajo na češčenje, mej češčenjem samim pa pridiganje, naj si bo še tako lepo, ni na mestu. Tedaj pustimo Kristusa, da on sam, ki je pač najboljši pridigar, govori sè svojo mogočno besedo ljudem na serce. To bo bolj primerno stvari sami kaker menda tudi cerkvenim predpisom.

Pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom se ima po predpisih sv. očeta moliti sledeča molitev:

»O najslajši Jezus, ti si prišel na ta svet, da bi vse duše obogatil sè življenjem svoje milosti. Da to življenje v njih hraniš in gojiš jim daješ v najvzvišenišem Zakramentu Evharistije vsak dan samega sebe ko zveličavno zdravilo v ozdravljenje

njih slabosti in ko nebeško jed v prenašanje njih onemoglosti. Tebe torej ponižno prosimo, vlij dobrotljivo svojega svetega duha v te duše, da se ž njim napolnjene, ako so ketere sè smertnim madežem oskrunjene, h Tebi povernejo in življenje milosti z grehi zgubljeno zopet dosežejo; ketere se pa, po tvojem milostnem daru, že Tebe derže, da vsaki dan, kaker bo kateri dano, h tvoji nebeški gostiji pobožno pristopijo, ter si bodo ž njo pokrepčane, vsakdanjih odpustljivih pogreškov zdravilo pridobivati in življenje tvoje milosti gojiti mogle in tako bolj in bolj očiščene v nebesih večno blaženost dosežejo. Amen.«*)

Po tej molitvi se zapoje »Tantum ergo« in nato se da blagoslov z Najsvetejšim. V nedeljo ima biti dnevu primerno večja slovesnost in se za sklep poje tudi Tedeum.

Za druge cerkve pa žele sv. oče, da bi se ta pobožnost opravljala vsaj v nedeljo mej osmino praznika sv. Rešnjega Telesa, ali kako drugo nedeljo. Vsem, ki se omenjene pobožnosti vdeleže, so podeljeni obilni odpustki. Posebne odpustke, da omenimo mimogrede, so podelili sedanji papež tudi vsem tistim, ki opravljajo pred praznikom sv. Rešnjega Telesa devetdnevno pobožnost na čast temu zakramentu ter 300 dni odpustka vsem, ki gredo za procesijo z Najsvetejšim ter molijo »Oče naš«, »Zdrava Marija«, »Slava Očetu«, čemer desetkrat pristavijo: »Hvalimo sleherni trenutek najsvetejši Zakrament«, na kar se odgovarja: »Zdaj in vselej bodi hvaljen naš Bog v najsvetejšem Zakramentu.«**) To se ima ponavljati do konca procesije.

Le še par besedi o pobožni družbi za prvo sv. obhajilo pri sv. Klavdiju v Rimu. Povod ustanovitvi te družbe so dale nove določbe sedanjega papeža glede obhajila otrok, kar že kaže namen, ki ga ima, namreč širiti mej narodi spoznanje dotičnih papeževih določeb in njih spolnjevanje ter navajati otroke, da tem določbam primerno prejmo prvo sv. obhajilo in od tedaj nadalje večkrat zavživajo angeljski kruh. Zares lep, nad vse lep namen! Zato se pa nihče ne bo ču-

*) To je nekoliko prosta prestava latinske molitve, da jo morejo umeti tudi menj učeni. Kako naj bi se po naše v resnici molila, ne gre določevati nam.

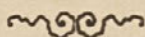
**) V italijanščini so to verzi, kar je za spomin in za izrekovanje ugodniše. Po naše bi se moglo reči: Vsaki trenutek naj hvaljeno bo Jezusovo blaženo rešnje telo! (Odgovor): Zdaj ino zmeraj in tod in povsod. Naj v zakramentu bo hvaljen Gospod!

dil, da so se sv. oče zavzeli za to družbo in jo 4. januarija letošnjega leta povzdignili v prvo tako družbo ter ji dali pravico pridružiti si vse družbe te verste, ki so se že ali pa se še le bodo ustanovile, in tudi posamezne verne celega sveta.

S pismom 26. marcija pa so tej družbi in njenim udom podeljeni posebni odpustki in posebne pravice; upati je torej, da bo družba, od sv. očeta tolikanj odlikovana, dobro vspevala in kmalu imela veliko tovarišic ali prav za prav hčera po vsem kerščanskem svetu.

Tako bodo, kaker za terdno pričakujemo, na podlagi pa-peževih določeb kerščanski narodi prišli do svoje moči. »Goreči ogenj« bo vnel ljudska serca tudi v naši Avstriji v iskreni ljubezni do Kristusa, Boga našega, pričujočega v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, in moč tega ognja se bo pokazala brez dvojbe zè vso silo na bližnjem evharističnem shodu na Dunaju!

P. V. K.

Življenje bl. Krišpina,

brata lajika 1. reda sv. Frančiška, kapuc. družine.

P. S. Z.

Čednosti brata Krišpina.

(Dalje.)

Iz ljubezni do Boga prihaja ljubezen do bližnjega; koliker večja je prva, toliko popolniša je druga.

Ker je br. Krišpin Boga nad vse ljubil, zato se je tudi v ljubezni do bližnjega zelo visoko povzdignil. Ljubil je svoje sbrate v samostanu. Rad je delal za nje in jim z biro preskerbljeval vsakdanji živež. Pomagal jim je doma pri delu in najrajše opravljal nižja dela. Pri velikem naporu ni nikedar omagal. Če so ga drugi pomilovali, je navadno odgovoril: »Ne čutim nobene utrujenosti, ker mi pomaga moja sibilja.« Ta mu je pomagala nositi težko vrečo na biri, ga ščitila v dežju in snegu, ta mu gladila gerda pota in ga varovala v sončni vročini. Nekega dne ga vpraša p. provincijalj: »Br. Krišpin! Kaj pa mislite z besedo sibilja, ki pravite, da vam povsod pomaga?« Ta pa odgovori: »Moja sibilja je bratovska ljubezen.«

Silno skerbni je bil za svojega tovariša na biri ali na potovanju. Za se je izbral vselej tisto, kar je bilo težje ali bolj neprijetno. Sam se je zadovoljil s koščekom kruha in čašo vode, tovarišu je pa vedno skerbni za kak boljši prigrizek in kupico vina.

V mejsebojnem občevanju je bil zelo obziren, postrežljiv, prijazen in prizanesljiv. Bratu Dominiku je bilo v začetku redovnega življenja, ko tovarišu br. Krišpina na biri, zelo zoperno hoditi okoli in pobirati miloščino. Zato je odločil prositi za drugo službo. Br. Krišpin pa ga prijazno in zelo ljubezljivo potolaži, češ: koliker težavniša je služba, toliko bolj je zaslužljiva. In da bi se lažje podvergel, mu je obljubil, da bo mesto njega prevzel vse, kar se mu zoperno zdi. Pridobil ga je z ljubezljivo.

Nekemu drugemu sobratu se je zdelo opominjevanje predstojnika prestrogo in krivično. Ni se mogel premagati. V razburjenosti je marsikaj izustil, kar je bilo celemu samostanu v pohujšanje. Ko je br. Krišpin za to zvedel, je šel k temu bratu v celico, ga lepo pozdravil z njemu lastno prijaznostjo in ga ljubezljivo nagovoril: »Predragi sobrat! Kaj ne, da hočete vi v nebesa priti?« »Kaj pa da; gotovo!« odverne ta. Br. Krišpin pa pristavi: »No, torej se ravnajte po tem-le trojnem pravilu: vsem dobro storiti, o vseh dobro govoriti, vse ljubiti.« Na to br. Krišpin molče odide, brat pa premišluje, kaj je hotel z nenadnim obiskom doseči in spremeni svoje mišljenje. Ponižno se podverže opominu predstojnika, prosi sobrate odpuščenja za voljo pohujšanja in ni nikedar več godernjal zoper višje.

Br. Krišpin je pa tudi svetnim ljudem skazal mnoga dela ljubezljiva. Skrivaj pred svetom, pa nikedar brez dovoljenja predstojnikov, je mnogim ubogim družinam preskerbljeval obilno podporo v hrani in obleki, večkrat je skerbni tudi za najemninno. Če je zvedel za ubogo nepreskerbljeno dekle, jo je priporočil pobožnim gospem, dečke je izročal bogatejšim gospodarjem. Sovražnike je pomirjeval in navajal k spravi, nemir mej zakonskimi je skušal zatreti. Navadno je rekel, če je le zvedel za tako družino: »Hiša brez miru, je terdnjava brez zidu. Sovražnik brez upora notri pride.« Nepokorne otroke je ljubezljivo opomnil na dolžnosti do starišev; in ni odnehal, dokler jih ni spravil na pravo pot. Mojstrom je skerbni za učence in pomočnike, delavcem za delo, vsem je bil vse; gnala ga je pa pri vsem ljubezljiva.

Še celo na jetnike se je raztezala ljubezen br. Krišpina. Omenili smo že enkrat, da je prosil, naj vsmiljeno ž njimi ravnajo, in je tudi dosegel, da so se dale razne milejše postave. Br. Krišpin pa s tem še ni bil zadovoljen. Sam je šel obiskat jetnike, keder mu je bilo dovoljeno, donašal jim je male miloščine, tolažil jih in spodbujal tudi s prijazno besedo, naj spremenijo življenje.

Najbolj pri sercu so mu bili pa bolniki. Povedali smo že, da so v samostanih navadno njega želeli, kjer je bilo treba bolnikom streči. Njegova ljubezen je bila v postrežbi iznajdljiva in vstrašil se ni nobenega truda. Pa tudi k bolnikom zunaj samostana so ga prav pogosto klicali, deloma ker so upali, da bo br. Krišpin sè svojo čudežno priprošnjo bolnika ozdravil, deloma, ker je znal na poseben način tolažiti, in streči. Če je prišel k bolniku, je pomiril domačo družino z prijaznimi, ljubeznivimi besedami. Bolniku je pomagal, mu mirno in miloserčno prigovarjal, naj se izroči Bogu, naj vredi svoje premoženje, prejme sv. zakramente in se priporoči s terdnim zaupanjem nebeški materi. Še celo v visoki starosti osemdesetih let je v Rimu pohabljen po protinu in vpognjen od truda obiskoval bolnike, da jih je tolažil in podpiral.

Sè svojo ljubeznivo ponižnostjo si je br. Krišpin naklonil serca mnogih bogatih in imenitnih oseb. Pri teh je dobival obilo podpore za samostan in druge, za ketere je prosil. Nikedar pa ni prosil za se ali za svoje sorodnike. Ko sta ga dva mlada sorodnika, ki sta bila tožena, prosila, naj ju podpira pri kardinalju jima kratko odgovori: »Če sta nedolžna, bota oproščena in mi ni treba za vaju prositi, če sta pa kriva, je bolje, da sta sedaj kaznovana, kaker pa v večnosti.«

Br. Krišpin je imel do vseh pravo, vrejeno ljubezen izviraajočo iz božje ljubezni. Zato je pa silno sovražil opravljanje in obrekovanje, opravljivcem se je vmikal kaker ljudje okuženim. Če je kedo skušal napadati dobro ime bližnjega z vmazanim jezikom, ga je br. Krišpin ali posvaril, ali pa se je vmeknil. Večkrat je omenil čudež, ki ga je Bog naredil z jezikom sv. Antona ter pridjal kratek nauk o hudobiji in kaznih opravljanja.

Z veliko gorečnostjo je skušal poravnati sovraštva. Pri tem mu je Bog večkrat dal spoznati notranjost ljudi. Neka sicer pobožna oseba je imela veliko meržnjo do svoje tovarišice. Več časa je čakala priložnosti, kako bi se zmaščevala. Br. Krišpin

je pri prvi priliki v njeni pričujočnosti napeljal pogovor na sovraštvo. Ko se mu je zdelo, da je dovolj povedal, reče pri odhodu dotični osebi skrivaj: »Ali ste slišali? Vse to je bilo za vas. Vzemite si k sercu«. Oseba se je na to poboljšala.

Lehko si mislimo, da br. Krišpin tudi sam pri sebi ni terpel sovraštva, ampak je vsem rad odpustil vsakeršno krivico. Neki sin plemenite rodovine, ki je kapucinom mnogo dobrot skazovala, ni mogel terpeti br. Krišpina. Če ga je srečal, ga je očitno zaničeval. Ker ga s tem ni mogel razdražiti, ga je pri višjih pravgerdo obrekoval. Ti so mladeniča res zavernili ko lažnjivca. Br. Krišpin je pa krivico mirno prenašal. Na biri je hodil vselej tudi v tisto hišo prosit, čeravno so mu sobratje odsvetovali. Br. Krišpina serce ni poznalo družega ko odpuščenje in ljubezen; zato jim je rekel: »Kaj pa hočete? Ta mladenič je moj najboljši prijatelj.«

Izvir čednosti je ljubezen, temelj je pa ponižnost. Kjer ni ljubezni, tam ni nobene čednosti, kjer je pa ljubezen, tam so tudi vse druge čednosti. Vender bi pa zginile z ljubeznijo vred, če ne bi imele za podlago sv. ponižnosti.

V sercu br. Krišpina je bil čist studenec ljubezni, iz ketere so izvirale njegove čednosti, pa tudi terden temelj čednosti, globoka ponižnost.

Mariskaj smo že omenili, kar razodeva br. Krišpina·ponižnost, nekaj bomo pa tu pristavili.

Br. Krišpin je bil poseben častivec in posnemavec sv. Feliksa iz Kantalicije. Kaker se je ta večkrat imenoval »osla« tako je tudi bl. Krišpin zaklical, če na potu vsled množice ni mogel dalje: »Pustite ubogega osla dalje, da bo mogel prinesiti svoje breme v samostan.«

Ker je hodil br. Krišpin vedno odkrit iz spoštovanja do božje pričujočnosti, so ga vprašali, zakaj hodi gologlav? On je pa odgovarjal: »Ker osli ne nosijo klobuka.«

Že ko deček ni mogel terpeti, da bi ga kedo poviševal; še manj je hotel prenašati hvalo ljudi ko kapucin. Če je le mogel se je odtegnil vsaki časti. V nekem kraju (Montefiascone) so ga obdali ljudje vkrog in vkrog ter vpili: »Glejte! brat Krišpin! Božji služabnik! Svetnik!« Ker se ni mogel vmekniti, je zaklical: »Ljudje božji! Ali ste ob pamet! Pojdite raji v cerkev in častite Boga, mater božjo in svetnike, ne pa tu malopridnega

grešnika.« Ko se je rešil tistih ljudi in je bil zopet sam, je vzel bič, ter se dobro natepel; nato se je par dni zaporedoma postil, da bi odgnal vsake častihlepne misli. Tisti kraj je pa skrivaj zapustil še tisto noč. Če se mu je kedo priporočal v molitev, je navadno odgovarjal: »Saj se niste do pravega obrnili;« in če mu je kedo vgovarjal, je odvernil: »Ubogi grešnik sem. Če bi bil pogan toliko milosti prejel ko jaz, bi bil že velik svetnik; jaz sem pa le začetnik na potu popolnosti.«

Včasih ga je tudi predstojnik vprašal za svet. Njegov odgovor je bil: »Kaj naj svetujem jaz ubožec. Razuma imam koliker osel, govorim pa ko papiga, nič bolj modro. Vprašajte očete, ne moje neumne glave.«

Enakih dogodkov bi lahko še več našteli, pa naj jih bo to zadosti. Samo nekaj še omenimo, kar njegovo ponižnost posebno razodeva.

Neka priprosta nuna v Orvijeku je hotela poskusiti br. Krišpina ponižnost in poterpežljivost. Kederkoli je prišel prosit v samostan miloščino, je prišla na porto, imenovala ga hinavca, lenuha, goljufa, ki potrebnim živež krade i. t. d. To čudno obnašanje nune in zaničevanje je trajalo trideset let. Br. Krišpin se ni dal nikedar speljati v nevoljo. Večkrat je pa mirno odgovoril: »Zares! Vi me poznate. Vsaj eden človek v Orvijeku me ima za to, kar sem in ravna z menoj, kaker zaslužim.«

L. 1750. so imeli frančiškani (observanti) v Rimu generaljni kapitelj. Eden patrov, ki je od daleč prišel in je o br. Krišpinu že marsikaj slišal, ga je na ulici objel in mu zaklical: »Vi ste pravi sin sv. Frančiška! Kako srečni ste!« Br. Krišpinu je bilo to zelo neprijetno. Ko odide pater, pravi ljudem: »Ta pater, mora biti zares svetnik! Ker je sam poln božje ljubezni, zato misli tako dobro tudi o družih.«

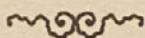
Globoka ponižnost je br. Krišpina silila, da se je ostro pokoril. O bičanju, postu, delu smo že govorili. Naj omenimo še to-le: Br. Krišpin je skušal posnemati v pokori najstrožje svetnike. Ker mu niso dovolili, da bi hodil popolnoma bos, brez sandaljev, si je izprosil dovoljenje, da sme pokoriti glavo s tem, da bo hodil odkrit v največji vročini in najhujšem mrazu. Če ga je za to kedo pomiloval, je rekel: »To je za me dobro. Sploh je pa tudi Jezus imel le ternjevo krono.«

Svojemu telesu je večkrat dejal: »Poslušaj, kaj ti povem: mej teboj in menoj ne bo nikoli miru, ker si ti prehudobno: pa

te bom že pokorščine naučil.« — Deržal se je tega načela: »Svet sem premagal, ker sem ga zapustil, hudobnega duha premagujem z molitvijo, svoje telo bom s tepenjem in mertvenjem.

Ker je vedno pri odpertem oknu spal, so ga na starost so-bratje prosili, naj vsaj malo odneha s to ostromtjo. On je rekel: »Oh, moji bratje! Vi ne veste kako hudobno je moje telo. Iz dolgoletne skušnje vem, da mu ne smem nikoli zaupati. Zato je moram do smerti pokoriti.«

Brat Frančišek je o br. Krišpinu to-le povedal: Nabirala sva miloščino in prišla okoli poldne v neki naš hospic. Br. Krišpin je za oba pripravil obed. Ko je vse prinesel na mizo, se vsede, kaker bi hotel z menoj jesti. Kar naenkrat pa vzame košček kruha, vstane in odide. Ker se je to večkrat ponavljalo, me je radovednost premagala, da sem šel enkrat za njim. Opazil sem, da je hodil v celico in se tam nevsmljeno bičal. Potem se je zopet vesel povernil k mizi, pa vžil ni ničesar.

Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška.

P. A. F.

Drugo poglavje.

Kako naj živijo?

(Dalje.)

B e s e d e § 6. Tretjerednikov duhovnikov, ki molijo vsaki dan brevir, ne navezujemo v tem oziru k ničemer družemu. Svetovni ljudje, ki ne opravljajo brevirja ali Marijinih molitev, imenovanih navadno manjši oficij bl. Device Marije, naj molijo vsaki dan, če niso po bolezni zadržani, 12 krat »oče naš«, »zdrava Marija« in »slava Očetu«.

Vprašanje. Ketere so cerkvene molitve tretjega reda?

Odgovor. Cerkvene molitve tretjega reda so trojne, namreč: brevir, mali oficij bl. Device Marije, 12 očenašev, zdravamarij in slava Očetu.

Vprašanje. Kake molitve predpisuje tretji red duhovnikom?

O d g o v o r. Vodilo ne predpisuje duhovnikom razen brevirja nobenih drugih molitev. Ako niso navezani v koru brevir moliti, smejo rabiti brevir in misale frančiškanski, kapucinski ali minoriški, kjer so namreč vpisani v tretji red; pri »Confiteor« smejo dostavljati »beato Patri nostro Francisco«; v navadnih sobotah, ako se ta dan ne obhaja praznik prvega ali drugega razreda, smejo brati votivno mašo brezmadežnega spočetja bl. Device Marije iz 8. decembra s »Credo«.

Vprašanje. Kake molitve predpisuje vodilo drugim tretjerednikom?

O d g o v o r. Drugi tretjeredniki, ki niso duhovniki, moški in ženske, smejo moliti, se ve, ako znajo in vtegnejo, frančiškanski (kapucinski, minoriški) brevir, ali mali oficij bl. Device Marije, ali pa vsaj 12 očenašev, zdravamarij in slava Očetu.

Vprašanje. Zadostuje, ako tretjerednik moli vsaki dan rožni venec, ali druge, daljše molitve?

O d g o v o r. Ne; ker 12 očenašev i. t. d. je cerkvena molitev kaker brevir za duhovnike, ki tudi ne smejo moliti kakih drugih molitev namesto brevirja.

Vprašanje. Kedaj naj molijo tretjeredniki redovno molitev?

O d g o v o r. 1. Tisti, ki molijo brevir ali mali oficij bl. Device Marije, naj opravljajo zjutraj (smejo tudi prejšnji dan od druge ure popoldne dalje) jutranjice in hvalnice, potem vsaj dopoldne prvo, tretjo, šesto in deveto uro, popoldne pa do polnoči večernice in sklepnice.

2. Tretjeredniki, ki molijo očenaše, smejo vseh dvanajst očenašev itd. opraviti obenem, ali polovico zjutraj, drugo polovico popoldne, ali vsako uro po eden očenaš, od šeste ure zjutraj do šeste ure zvečer.

Smejo pa eni in drugi svojo redovno molitev opravljati v cerkvi, tudi mej sveto mašo, doma, na potu, na vsakem spodobnem kraju, kjer niso rastreseni.

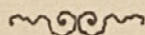
Vprašanje. More tretjerednik denes nadomestiti redovne molitve, katere je včeraj opustil ali pozabil opraviti?

O d g o v o r. Redovna molitev je navezana na dan; ako tretjerednik denes pozabi ali zanemari izmoliti brevir, mali oficij bl. Device Marije ali dvanajst očenašev i. t. d., ne more jutri nadomestiti, in ke bi tudi res izmolil, ni zadostil vodilu.

Opravljaj tedaj vsaki dan redno molitev in sicer pobožno; ke bi pa pozabil ali opustil, ti ni treba drugi dan nadomeščati.

Vprašanje. Kaka bolezen oprostí tretjerednika redovne molitve?

Odgovor. Zdaj nalaga vodilo samo dvanajst očenašev i. t. d., kar lahko vsaki zdrav ud izmoli, zato navaja vodilo samo en vzrok, da sme redovno molitev opustiti, in ta je bolezen in sicer taka, da zdravnik prepove bolniku brati ali govoriti, ali bi sploh ne bilo lahko mogoče. (Dalje prih.)

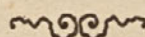
Bl. Timotej,

spoznavavec 1. reda.*)

O blaženem Timoteju vemo prav malo. Rojen je bil leta 1444. v mestecu Montikiju v Italiji. Lepo in pobožno je živel že ko deček in mladenič. Skerbno se je ogibal slabih ljudi; ni mislil, kako bi posvetno veselje vžival, temuč kako bi se mogel zveličati. Ko je dosegel predpisano starost, je zapustil svet in stopil v frančiškanski red, da bi se v samostanu laglje greha varoval in bolj gotovo zveličal. V prvem redu sv. Frančiška je do zgledu gorečih redovnikov ostro živel in natančno spolnjeval sveto vodilo. Uril se je v resnični ponižnosti, v ostrem pokorjenju, hitri pokorščini, in v veliki poterpežljivosti. Dolgo in pobožno je molil in ko mašnik zelo spoštljivo opravljaj daritev svete maše. Pripoveduje se, da mu je Bog večkrat razodel mej sveto mašo, da mu je podeljeno, za kar je maševal. Tako mu je razodel, da bo neki novinec stanoviten ostal v redu; da bo neka bolna oseba ozdravela, ako se ne bo več ničemerno lišpala.

Šestdeset let star je vmerl v frančiškanskem samostanu v Okri, kjer so ga ko svetnika nepretergano častili; papež Pij IX. je poterdil njegovo češčenje.

P. A. F.

Stvarjenje in razvoj.

Kako se zoper sveto pismo in nauk naše svete vere nasprotniki zastonj sklicujejo na tako imenovano Kant-Laplasovo

*) L' aureola Serafica 27. Agosto.

teorijo in kako današnji bogoslovci razlagajo 1. poglavje Mojzesovo o stvarjenju sveta, smo skušali bravcem, ki jim take reči težave delajo, koliker mogoče jasno dopovedati. Ali nasprotnikov s tem, to seveda, še nismo vžugali. Saj z enako prederznostjo napadajo in smešijo tudi nadaljevanje Mojzesove povesti, z ne manjšo terdovratnostjo povdarjajo nasproti nauku naše katoliške vere svoje napredno znanstveno stališče, svojo svobodno misel. Znamenito pri tem je, da ravno ti ljudje ne verujejo, da bi imel človek slobodno voljo in torej po njih veri tudi slobodne misli ne more imeti. Nasproti ima po našem prepričanju vsak pameten človek slobodno voljo in slobodno misel in zato mora biti njegova misel ali dobra ali slaba, ali resnična ali neresnična. Dobra in resnična misel pa ni slobodna, ker mora biti vedno navezana na to, kar je dobro in resnično. Kar se tiče naprednega znanstvenega stališča, pa je očitno, da je le tedaj hvale vredno, ko gre za napredek v dobrem in za resnično znanstvo. Najvišje dobro, ki si je more človek misliti, to je Bog, najboljši napredek tisti, ki človeka najbolj približa Bogu, tisto tudi najboljše znanje.

Današnji napredni učenjaki pa ne mislijo tako; oni slobodno mislijo, kaker je rekel že neumnež v starem zakonu v svojem sercu: Ni Boga! Materija je sama od sebe od vekomaj do vekomaj. Ob svojem času je bil v globočini morja nekak smerkelj, Bathybios po imenu. V tem smerklju se je samo od sebe izcimilo nekako življenje in iz njega so se rodile v bilijonih let vse razne morske rastline in živali in iz njih potem tudi take, ki na bregovih in na suhem žive in rastejo in tiste, ki po zraku letajo. Naposled je iz opice ali nje stare matere prišel tudi vbogi človek.

Da je to kriv nauk, mora biti pametnemu človeku pač na prvi pogled očitno. Slavni smerkelj Bathybius, s polnim imenom Bathybius Haeckelii, ki ga je našel 1868 učenj Anglež Huxley, ni bil nigdar živa stvar*). Da bi kaj živega moglo nastati samo od sebe ali iz blata ali kake druge nesnage, kaker so včasih mnogi mislili, tega do zdaj nihče ni mogel dokazati. Ravno nasproti, vse poskušnje najučenejših naravoslovcev so pokazale, da pride življenje le iz življenja, nigdar samo ob sebi iz mrtve tvarine.

*) Antonin Eymieu, *Le naturalisme devant la science*. Paris 1911. str. 69.

Ne more pa se terditi, da bi rodila vsaka živa stvar le popolnoma sebi enako. Saj vidimo leto za letom po gosposkih vertih zmirom lepše cvetlice najrazličniših barev in podob, kakeršnih prej ni bilo nikjer na svetu. Ravno tako nove, boljše verste raznega sadja in sočivja, raznih domačih živali. Recimo, da je tu pomagala človeška vmetnost. Ali dotične spremembe se gode, sicer menj opažene, vendar tudi v prosti natori in vedno in povsod le po natornem nagnjenju. Človek sè svojo skerbjo in gojitvijo samo pomaga, da se ohrani in množi, kar njemu najbolj vgaia ali koristi. Po pravici se sme torej misliti, da prvotno ni Bog že gotovih vstvaril vseh raznih muh in mravljincev in drugih živali, ki živijo dandanašnji na svetu. Mnoge so se sprevergle ali kaker pravijo učeni, »razvile« iz drugih stariših, ki jih lehkoda zdaj že več ni na svetu, ker so ščasoma popolnoma izmerle. Tako pripoveduje sloveči jezuit Wasmann, da so se ohranile okannele v jantarju razne verste mravelj, kakeršne zdaj ne žive menda nikjer več. Ali naj mislimo, da so današnje mravlje na novo vstvarjene, potem ko so one stare brez zaroda izmerle? Pač menda gotovo ne; današnje mravlje so mlajše onih starih, le da so se v teku mnogo tisoč let znatno spremenile.

Wasmann torej, dasi katoliški duhovnik in celo jezuit, vendar ni nasprotnik tako imenovane razvojne teorije. Samo prav se mora umeti, pa ni nič nasprotna katoliškim verskim resnicam.

To je Wasmann jako dobro dokazal meseca februarija l. 1907 na štirih očitnih večernih shodih v Berlinu. Pervi večer (13. februarja) je govoril o razvojnem nauku ko naravoslovnem mnenju in nazoru; drugi večer (14. febr. o bogovernem in nebogovernem (teističnem in ateističnem) razvojnem nauku in tako imenovanem darwinizmu; tretji večer (17. febr.) o razvojnem nauku glede na človeka. Četrti večer (18. febr.) so imeli besedo najprej Wasmannovi nebogoverni nasprotniki, 11 mož, ki so govorili po pol ali po četert ure vsaki. Naposled, okoli polnoči, je dobil Wasmann sam pol ure časa, da odgovori nasprotnikom. In to je storil na kratko, pa sijajno in zmagovito. Poslušavcev je bilo perve tri večere okoli tisoč, četrti večer gotovo do 2000, večinoma, kajpada, protestantov in brezvercev. Vse štiri svoje govore in v daljših ali krajših posnetkih tudi vgovore

svojih nasprotnikov je Wasmann potem izdal v posebni knjigi*), da se morejo tudi drugi prepričati, da katoliška vera ni nasprotna znanstvu, naukom namreč, ki so v resnici dokazani ali vsa jako verjetni.

Že prvi večer je mogel Wasmann proti koncu svojega govorjenja slovesno povedati: »Jaz za svojo osebo sem terdno prepričan, da razvojni nauk ko prirodoslovno mnenje in naziranje nima v sebi nikakeršnega nasprotja s kerščansko mislijo o svetu«. Sklicuje se na sv. Tomaža Akvinskega, ki uči, da je moč vzroka tolikanj večja, na koliker bolj oddaljene včinke se posredno razteza. Bog ne seže neposredno v natorni red, kjer more delati po natornih vzrokih. To ni nič novega, to je jako stara beseda, ki nam priča, da je razvojni nauk, koliker se da dokazati, popolnoma v soglasju s kerščanskim prepričanjem o svetu.

Drugi večer je Wasmann natančniše pokazal kakšen je razloček mej razvojnimi naukom bogovernih naravoslovcev in nebogovernih, zlasti tako imenovanih monistov, ki terdijo, da je Bog in svet vse eno, da torej ni posebnega boga.

Tem nasproti uče bogoverni naravoslovci, da je najprej treba osebnega stvarnika, bitja neskončne popolnosti, ki je od veka, brez začetka in konca in ima edino samo v sebi vzrok svojega bivanja. To bitje je Bog, ki je vstvaril vse. »On, ki živi večno, je vstvaril vse ob enem.« (Eccli. 18, 1) Ali ker stvari niso večne, je on od večnosti vsaki stvari določil čas, ko ima nastopiti. Perva je bila v vidnem stvarjenju tvarina ali materija, ki se je razdelila in vredila po večnem božjem načertu v brezštevila svetovna telesa. Kako se je na teh telesih tvarina dalje spremenjala, kake moči in kake postave so bile v nji delavne, to si moremo nekoliko misliti po tem, kar vidimo na naši zemlji. Po božji volji so se naredile razne rude in kovine, persti in gline, kameni in soli, vode in plini ali zrak, sploh vse, kar je bilo treba, da je bilo tudi življenje na zemlji mogoče. In tedaj je nastopilo življenje. Ali samo od sebe? Nič ni samo od sebe ko Bog sam. Življenje je nastopilo, ker je Bog hotel, ko je prišel čas, ki ga je Bog določil. In ta čas je prišel, ko je bilo pripravljeno, kar je potrebno, da se življenje ohrani. Verjetno je, da so najprej na-

*) Der Kampf um das Entwicklungsproblem in Berlin. — Ausführlicher Bericht über die im Februar 1907 gehaltenen Vorträge und über den Discussionabend von Erich Wasmann S. J. Freiburg im Breisgau. Herdeesche Verlagshandlung 1907.

stale iz kake v morski vodi raztopljene tvarine majhine jako priproste stvarce, ki niso potrebovale, da so se ohranile, skoraj nič ko vodo, tako, da bi se bilo nekako lahko reklo, da so se zaredile same od sebe. Ali, kedor na Boga veruje, si tega vendar ne more misliti. Bog je povsod, brez njegove volje in vednosti se ne more nič zgoditi. Njegova volja je bila, da pride življenje, zelo različno življenje na ta svet, tudi tako, kakeršno vidimo dandanašnji. Vsem tem mnogoverstnim živim stvarcem pa je bilo treba prej pripraviti primerne hrane. Pervotne stvarce so bile za živež poznejšim, ki, vsaj odrasle, niso živele več od same morske vode. In tako je šla ta reč naprej ne le v morju in v sladkih vodah, temveč tudi na suhem in v zraku. Ali pa je bilo morda treba, da je vsako versto rastlin ali živali, tako teh, ki so imele biti drugim v hrano, kaker tistih, ki so imele kak drugačen namen, Bog posebej vstvaril iz mertve stvarine? To pač ne! Zadosti je bilo, da je iz mertve tvarine vstvaril le neketere, ali celo le eno samo; od teh ali te so prišli po njegovi volji različni mladi, in ta spremenljivost je ostala tudi v prihodnjih rodovih, dokler so se razne rastlinske in živaljske verste namnožile, kaker so dandanašnji. Mogel bi bil seveda Bog za vsako versto živali naravnost iz ila ali glin v podobiti prvi par, gotovo! saj je vsegamogočen. Ali pri stvarjenju ni misliti samo na njegovo vsegamogočnost, temuč tudi, in še prav posebno na njegovo modrost. Kaker je dandanašnji, po natorni to je božji postavi, vse živo iz živega, tako je verjetno, da se je to začelo berž ko je bil Bog prvo živo zbudil iz mertve tvarine. Res pravi sicer sv. pismo, da je Bog iz persti ali zemlje naredil vse živali na zemlji in vse tice pod nebom« (1. Moz. 2, 19), ali to je treba prav umeti. Iz zemlje so neposredno povečem le rastline, ki sè svojimi koreninami iz tal serčejo hrano, ki jo spreminjajo v se; posredno pa so iz zemlje tudi živali, ki se hranijo z rastlinami ali tudi z mesom živali, ki od rastlin žive. Zato se, ko poginejo, tudi rastline in živali sčasoma posredno ali neposredno spet v perst spremenijo, in ta postane živež novemu življenju. Mertva tvarina vnovič oživi in tako se to ponavlja brez nehanja, vse po neskončno modrih natornih, to je božjih, postavah.

Kaj pa človek, kako je pa ta prišel na svet? Neverni naravoslovci terdijo dandanašnji, kaker je sploh znano, da se je človek razvil iz opice, ali vsaj iz take živali, ki je bila nekako v

sredi mej opico in sedanjim človekom. Neki nemški učenjak učil celo, da je človek naravnost opica, prav kaker je lev ali tiger ali ris — mačka. Kaj naj rečemo na to?

Pred vsem moramo reči, da je to le pogumna terditev, ktere resnico ni dozdej nihče dokazal. »Če pa naravoslovci kaj najdejo, kar je gotovo resnično, bodo tisto tudi bogoslovci sprejeli. Tega sem vam porok« pravi Wasmann v svojem tretjem govoru (v prej omenjeni knjigi str. 35.) Da je človeško telo jako podobno telesam višjih živali, to se ne more tajiti; saj ga je Bog tudi iz tiste tvarine naredil, kaker živaljska telesa, kaker pripoveduje sv. pismo; in sv. Pavel človeško telo v sedanjem življenju naravnost imenuje živaljsko, tisto še le, ki bo od mertvih vstalo, imenuje duhovno. (1. Kor. 15, 44). Samo na sebi torej ne bi bilo nemogoče misliti, da je vstvaril Bog pervega človeka iz ila že spremenjenega v meso ali recimo v seme neke žive stvari, ki se je bila po božjem načertu prav nalašč v ta namen rodila ali »razvila«. Saj vender ne bi bilo dostojno misliti, da je Bog kaker kak lončar ali kipar iz ila ali gline tlačil najprej mertvo človeško podobo in ji vdihnil potem življenje. Tudi, kar o stvarjenju perve žene pripoveduje sv. pismo, pač ne kaže razlagati po čerki in besedi. To ni le naša misel, naš nauk, to je nauk najimenitnišega cerkvenega očeta gerškega, sv. Janeza Zlatoustega. V 15. homiliji ali pridigi o 2. poglavju 1. Mojzesove knjige piše: »In glej, kako je rabilo sveto pismo besede naši slabosti primerne. In vzel je«, pravi, »eno rebro njegovo.« Ne jemlji po človeški navadi (v navadnem pomenu), kar se pripoveduje, temuč misli, da je to vmerjeno po človeški slabosti. Zakaj, ke bi sv. pismo ne bilo rabilo teh besed, kako bi se bili mogli učiti tako tajnih skrivnosti? Ne bodimo torej le besedam vdani, temuč vse, kaker je prav, o Bogu mislimo. Zakaj, ko se pravi »je vzel« in vse tako, je tako rečeno zaradi naše slabosti.«*)

*) Ker nimamo izvirnega teksta, smo se deržali latinskega prevoda, ki naj zaradi važnosti mesta tudi tukaj stoji. »Et vide quomodo divina scriptura verbis nostrae infirmitati accommodis usa sit. »Et accepit«, inquit, »unam costam illius«. Ne humano more accipias, quae dicuntur, sed crassa verba haec humanae imbecillitati convenire cogites. Nam nisi his verbis scriptura fuisset usa, quomodo tam arcana mysteria discere potuissemus? Ne igitur verbis tantum addicti simus, sed omnia, ut par est, de Deo sentiamus. Quandoquidem dum dicitur »accepit« et omnia talia, propter nostram infirmitatem ita dicitur sunt.

Vemo, da se že v starih časih niso vsi razlagavci deržali teh modrih besed in tudi zdaj se jih ne. Čelo sv. Avguštin skuša v obširnem spisu vse po čerki razlagati in 2. poglavje 1. Mojzeso-ve knjige v soglasje spraviti s 1. poglavjem, kar sam priznava, da ni lahko.*) Vender je prej, ko je branil to Mojzesovo knjigo pred krivoverskimi manihejci, tudi on razločeval mej govorjenjem v pravem in v prenesenem pomenu, »kakeršen je ta, ki imamo tu ž njim opraviti«. Povest o stvarjenju žene ima namreč nekaj skrivnega pomeniti. Ni dvojbe, da je mislil pri tem sv. Avguštin na to, na kar mislijo tudi današnji katoliški razlagavci. Mojzes hoče učiti svoje ljudstvo, da ima mož ženo ceniti in ljubiti ko sebi enako, ne pa ko sè sužnjo ravnati ž njo, kaker se je godilo pogostoma mej drugimi, Izraeljcem sosednimi narodi.**)

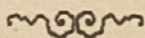
Dasiravno pa je to glavni namen povesti in se ta nima umeti po besedi, vender seveda mi ne smemo nasprotovati svetopi-sem-ski komisiji v Rimu, ki hoče, da je bil prvi človek posebej vstvarjen, in prva žena iz prvega moža. Kako se je to godilo, si je težko misliti. »Eden namreč samo ve, ki je sam stvarnik«, pravi sv. Janez Zlatousti. Sedanji razlagavci mislijo prav tu na nekakov »razvoj« — ali kakov? Morda bi se najbolj približali resnici, in ob enem najbolj v soglasje spravili besede sv. pisma, ke bi si predstavljali prva človeka vstvarjena po razvoju ko dvojčiča***); tudi tako bi bil Adam mogel misliti: »To je zdaj kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa«. — Pravimo pa »vstvarjena po razvoju«, ne kaker bi ju bil razvoj vstvaril, temuč Bog ju je vstvaril po načinu, ki je natornim, to je njegovim, božjim, postavam najprimerniši. Vstvaril jima je telesi, ki ste se razvijali in rastle po teh postavah in se razvili do lepote in popolnosti, kaker je ni bilo doseglo prej nobeno živo telo. — Kar ju je povzdignilo visoko - visoko nad vse živali, to pa ste bile duši, ki jima jih je vdihnil, pametni in nevmerjoči duši.

*) Zdaj mislijo razlagavci, tudi katoliški, na različne vire („emprunts scientifiques“).

**) Primeri: Adam und Eva. Ein biblisches Lehrstück über Werden und Wesen der ersten Menschen. Von dr. Johann Göttberger, Professor an der Universität München. Münster in W. 1910. Aschendorffsche Buchhandlung Str. 41. in dalje: „Die Wahrheit der bibl. Erzählung“. — Knjižica ima Imprimatur

***)) Seveda je to le priprosto mnenje, ki ga nikomer ne vsiljujemo pač pa za vsako verjetniše radi zamenjamo.

Po vsem tem, upamo, bo zadosti jasno, da se nam ni treba nauka o razvoju nič bati. Brez Boga si ga seveda ne moremo misliti. Le po njegovi volji in postavi se more stvarjenje razvijati zmirom lepše in bogatejše in da je to svojo voljo in ob enem moč, da se zveršuje, položil v svoje stvarjenje, to naše misli o Bogu le povzdiguje in poveličuje. Tudi človeka nič ne ponižuje, če ni vstvarjen neposredno iz ila. Ke bi se tudi v resnici kedaj dokazalo, kar se do zdaj ni moglo, namreč razvitek človeka iz živali, s tem ne bi bilo dokazano, da ni bil poslednji in najvišji namen božji pri stvarjenju naše zemlje — človek. Nanj je Bog misli od začetka. Zanj je shranil v zemljo zlato in srebro, železo in druge kovine, terdno kamenje, beli in pisani marmor in drage kamene in sol in druge le njemu, človeku potrebne in koristne reči. Zanj je spravil v globočine iz prvih časov rastlinskega in živaljskega življenja bogate zaklade premoga in petroleja. Njemu je preskerbel toliko raznoverstnih rastlin in živali, da mu dajejo hrano in obleko in stanovanje in različno potrebno in koristno orodje. Njega imajo razveseljevati ptice se svojim prekrasnim perjem, sè svojim prijetnim petjem, cvetlice se svojim živimi barvami, svojimi vmetnimi kroji. Zanj vzderžuje sonce se svojo gorkoto in svetlobo vse življenje na zemlji, njemu odpira jasna noč vpogled v nezmerno nebo polno svetlih svetov, ki mu pričajo o neskončni modrosti, mogočnosti in veličastvu stvarnika. Nad vse pa ga je Bog počastil, ko je sam na zemlji ko človek živel in zanj ko človek vmerl — na lesu sv. Križa.

Misli, misli dobro!

P. M. Š.

Na svetu vidimo različne verste ljudi, dobre in slabe, po-božne in tje navdilj živeče in nemarne ne samo glede verskega, ampak tudi glede telesnega vsakdanjega življenja in gmotnega napredka; — marsiketeri so tudi le bolj po zunanje verni brez vsake gorečnosti; mnogi so omahljivi in brez pravega značaja. — Od kod pa to?

Premalo se misli in prevdarja; ne rabi se, ali se rabi le malo in narobe tisti dar, ki ga je Bog na svetu dal edino človeku, t. j.

um. In zato, ker nočejo mnogi misliti, dobro misliti, prevdarjati in razsojevati, ali zato ker zlorablajo svoj um, zabredejo na slaba pota, postanejo sužnji svojih strasti; ne poznajo resnosti življenja. Resnice sv. vere ne vplivajo na take nemisleče ljudi, ker jih ne preiščujejo in ne prevdarjajo; v njih srcih ni zato nobene gorečnosti in tudi ne moči, da bi se vstavljali svojemu slabemu nagnjenju. Njih življenje je pusto. Tako je tožil že prerok Jeremija nad ljudmi v njegovem času: »Vša dežela je popolnoma razdejana — pusta — ker ni nikoger, ki bi si k sercu vzel« — ki bi v sercu prevdarjal (Iz. 12, 11).

Nemisleči, večnih resnic in nauka sv. cerkve neprejščujejo ljudi, se dajo lahko zapeljati svojim strastem, še zlasti ker brez pravega mišljenja, ali preiščevanja ni prave molitve. Ako naletijo taki na koga, ki jim razklada krive nauke, ali pa na slabe knjige in časopise, radi vse verjamejo, kar v gaja njih strastem in njih brezskerbnemu življenju. In, žalibog, dandanes se mnogo sliši in bere, ne premisli se pa in ne presodi, ali je vse res in prav. Ravno na to lahkomišljenost in lahkoumnost računajo zapeljivci. Od takega ravnanja pa dohaja mnogo zla za kerščansko in društveno življenje, velike zmešnjave so sad take neprejščivosti in zaslepljenosti, ljudje duševno in gmotno propadajo, nasprotniki se pa na račun nemarnih lahkovernih in nerazsodnih ljudi okoriščajo — oni torej bistro mislijo za svojo korist — in so prebrisani. Resnične so Zveličarjeve besede: »Otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu (so bolj prebrisani) kaker otroci luči.« (Luk 16, 8).

Resen in pameten človek pa ne verjame hitro vsega, kar sliši od vsiljivih in nezanesljivih ljudi, ali kar bere v časopisih, ki niso na dobrem glasu; prej se hoče prepričati, sam preiščuje in pozveduje, kaj drugi, pametni pravijo.

Še pred nedavnim časom je obiskoval neki mladenič, protestant ali luteran, protestantovsko gimnazijo; učitelji so zaničljivo in zabavljivo govorili proti katoliški veri in pogrevali stare zgodovinske laži. Čim bolj se je pa zabavljalo proti katoliški cerkvi, tim radovedniši je postajal mladenič. Hotel je kaj natančnega izvedeti o veri, ki se tako sovraži in zaničuje. Bil je pravicoljuben in želel je brati, kaj pravi nasprotna, katoliška, stranka v svoje opravičenje. Poiskal si je potrebnih knjig, ter jih je prav pazljivo prebiral. Ker je bil nesebičen in ker mu je bilo

mari za resnico, se je prepričal, da so zagrizeni učitelji na krivem potu — in prestopil je v katoliško cerkev.

Semtertje se najdejo res pobožne osebe, vdane molitvi, prav po kerščansko živeče, olepšane s čednostmi, modre in previdne. In take osebe niso samo iz višjih stanov in izobražene, ampak tudi priprostega nizkega stanu, kjer ni dosti izobraženosti in učenosti. Od kod pri njih modrost, prava pobožnost in dar molitve? Od dobre porabe daru božjega, uma. Oni mislijo in prava pobožnost je sad dobrega premišljevanja in prevdaranja.

V neki samotni in vbožni hišici je prebival pobožen, razumen in zelo moder starček, ki je znal dajati prav modre svete. Obiskal ga je neki učenjak in se čudil njegovemu govorjenju. Vprašal ga je: »Od kod imate to modrost, ker ne vidim pri vas nobene knjižnice?« »In vender imam tri najboljše knjige, kar jih je na svetu« — odgovori starček — »te prebiram vsaki dan. Perva knjiga so dela božjih rok nad menoj in okolo mene. Druga knjiga je moja vest v globočini mojega serca. Tretja knjiga pa je sv. Pismo. Dela božja, nebo in zemlja, so slična odperti knjigi; oznanjujejo nam vsegamogočnost in modrost nebeškega Očeta. Moja vest mi pravi kaj moram storiti in opustiti. Sv. Pismo pa, ta knjiga nad vsemi knjigami, nas uči, kako se je Bog od početka sveta ljudem razodeval, kako je Sin božji in Gospod naš Jezus Kristus na svet prišel, kaj nam je zapovedal in prepovedal, kaj nas je učil, kaj je storil in preterpel za nas, da bi nas zveličal in posvetil.«

Tako je torej ta človek prebiral te knjige s prevdarkom, dobro jih je premišljeval in postal je zato res pobožen in moder. Kedor se po zmožnosti vadi v premišljevanju svetih naukov in verskih resnic, kedor si prizadeva dobro rabiti svoj um, temu ne bo tako težko moliti; tak človek se bo znal tudi brez knjige prav dobro pripravljati na sv. obhajilo, in rad bo pogosto stopal k mizi božji in se potem v sercu pogovarjal z Jezusom, ki ga je obiskal.

Pred sedemintridesetimi leti okolo je bilo zašumelo po časopisih; zgodilo se je bilo nekaj posebnega. V neko katoliško cerkev je prišel znamenit mož, predsednik prostozidarske ali masonske družbe na Angleškem. Tam pričujoči duhovnik se začudi, ko ga markiz Ripon — tako se je imenoval — prosi, da bi bil sprejet v katoliško cerkev. Kaj ga je dovelo do tega? Name-

nil se je bil nekaj pisati proti katoliški cerkvi. Kot nepristranski pravicoljuben učenjak, se je hotel prej o katoliški cerkvi in njeni zgodovini poučiti; bral in premišljeval je dotične knjige in prišel je do spoznanja, da on ne misli prav, temuč resnica da je na katoliški strani. To nepristransko premišljevanje katoliške vere ga je pripeljalo na pravo pot. Postal je vnet katoličan in poseben dobrotnik frančiškanov v Asizu.

Nedavno se je pa neki zagrizenec na Nemškem drugače ponašal. Povabljen je bil za govornika na neki sestanek; govoriti je imel proti pastirskemu listu sv. Očeta, v katerem se obsoja luteranska vera, pa tistega lista še prebral ni bil, da bi vedel, kaj terdi. In ni ga bilosram tomejpotoma nekemu duhovniku priznati in prositi ga, da naj mu on kaj pove o tem listu. Ni prevzel torej govora iz ljubezni do resnice, temuč iz meržnje proti sv. Cerkvi. Tako delajo mnogi, pišejo in govorijo proti Cerkvi — se slabim namenom in neumni, nerazsodni, in nemisleči ljudje jim verujejo!

Um pa je treba rabiti in bistriti z dobrim premišljevanjem ne samo glede verskega življenja, ampak Bog nam ga je dal, da si tudi pri vsakdanjem in telesnem življenju ž njim pomagamo. Kedor to zanemarja, občuti prej ali slej britke nasledke.

Razumnosti in prevdarianja zahteva dobro gospodarstvo, obertnija, kupčija, kmetijstvo — zlasti dandanes, ko ne gre več vse po starem. Kedor hoče torej v vsem tem napredovati, mora marisikaj koristnega brati in poslušati, mora tudi poskušati to ali ono — in pri vsem tem pridno misliti in previdno ravnati. — Da bi znali um svoj rabiti, ne bi bilo treba mnogim iti po svetu s trebuhom za kruhom, našli bi ga doma — šli bi po svetu samo tisti, ki res vidijo, da si doma zadosti zaslužiti ne morejo. Dobra poraba uma, pametno in previdno premišljevanje in prevdarianje, pridno branje podučljivih spisov bi jih z blagoslovom božjim pripeljalo do blagostanja in domovina bi bila srečniša. Zatorej »Hej rojaki, opasujmo uma svitile meče! Pomislimo, da je vojska naše življenje na zemlji. Sovražniki nas povsod obdajajo. Prežijo na vse, kar imamo, vgrabiti nam hočejo celo našo vero, naše upanje, našo ljubezen — božje čednosti — ne, da bi jih oni imeli, le, da vničijo, kar je božjega, da vničijo, ke bi mogoče bilo, Boga samega. In orožje v tej divji vojski? — Uma svitli meč! Zato, kedor zmagati hočeš, uri um, misli, misli dobro!

Zaščitnik shodov in bratovščin presv. rešnjega telesa, sv. Paškalj Bajlonski.

(Dalje.)

Papeževo pismo je zlasti razveselilo Španijo. Tam so si bili izbrali že poprej sami na kongresu v Lugosu sv. Paškalja, svojega rojaka, in obenem bl. Janeza de Ribéra za patrona evharističnih shodov ter nočnega češčenja aljterskega zakramenta. Veselili so se, ker papež ni samo poterdil njih izvolitve, ampak jo celo raztegnil čez celi svet. Svoje veselje in hvaležnost so hoteli pokazati z romanjem, ki so ga napravili dve leti pozneje (17. maja 1899) h grobu sv. Paškalja v Viljareale, in keterega so se vdeležile vse bratovščine nočnega češčenja presv. zakramenta iz šest in šestdeset krajev skupno s petnajststo udi. Vseh romarjev pa se je naštelo okoli dvajset tisoč; mej njimi je bilo več škofov. Zastopstvo je poslala tudi kraljica.

Tu bo na mestu, da se malo bliže seznanimo z njim, komer je to romanje veljalo, patronom evharističnih shodov.*)

Od časa do časa se v cerkvi božji rode duše, tako čiste, tako nedolžne, da ni v njih življenju skoraj nobenega slabega nagnjenja zapaziti. Že od nežnih otročjih let so kaker prosti vseh zemeljskih zanj in imajo svoj duh obernjen le na Boga in na nebeške reči. Edna izmej tako srečnih duš je sv. Paškalj Bajlonski, ki ga sedaj častimo ko pokrovitelja, zaščitnika vseh evharističnih shodov in društev.

Sv. Paškalj Bajlonski je bil rojen 17. maja l. 1540 v Torre Hermosa, majhinem tergu na Španskem. Imel je neprecenljivo srečo, da mu je Bog dal pobožne stariše. Morali so pa biti zelo vbožni, ker so bili prisiljeni svojega otroka že sè sedmim letom tujim ljudem za pastirja dati, da si je sam služil hrano in obleko. Pasel je najraje okrog holmca, ki je verhu njega stala cerkev Matere božje »de la Serata«. V to svetišče, ki je bilo tudi sloveča božja pot, je hodil, keder je mogel. Želel se je naučiti brati. Preskerbel si je zato knjigo in prosil na paši mimogredoče, da bi ga seznanili s čerkami. Ko se je na ta način brati in

*) Obširniši popis življenja sv. Paškalja Bajlonskega je najti v XII. tečaju „Cvetja“.

pisati naučil, je bral življenje Jezusovo. Samota na pašnikih se mu je zelo priljubila. Pogosto je klečal, molil, premišljeval, in se z Bogom pogovarjal. Če je mogoče, je šel vsaki dan k sv. maši. In ostal je pastir tudi ko mladenič.

V dvajsetem letu je šel v mesto Valencijo, kjer je blizu samostana »Marije Loretske« našel gospodarja, ki ga je sprejel za pastirja. Tako je imel priliko tudi tu, kaker v svoji domovini, hoditi v cerkev. Pogosto je šel molit celo po noči pred cerkvena vrata. Živel pa je tako vzgledno, da so ga le »svetega ovčarja« imenovali. Tudi, v bližnjem samostanu so poznali pobožnega pastirja. Saj je hodil tja k spovedi, k sv. obhajilu in k službi božji. Nekemu br. Jožefu je rekel p. Anton Segura, Paškalev spovednik: »Vedi, brat Jožef, ta pastir komaj izmoli očenaš in zdravamarijo, da se ne bi zameknil.« — Necega dne je vabil zvon v bližnji samostanski cerkvi k sv. maši. Paškalej je bil na pašniku pri svoji čredi in slišal je zvon. Ker ni mogel iti k maši, je zdihoval brez nehanja iz globočine svojega serca prot nebu. In glej, Paškalej zagleda v rokah angeljev monštranco sè sv. hostjo. Ponižno pade na kolena in njegove oči se ne morejo nagledati te nebeške prikazni. Pokazati jo hoče tudi svojim tovarišem. Ti gledajo proti kraju, kamer jim je kazal, pa oni ne vidijo ničesar. Od tega časa je njegovo serce še bolj gorelo od ljubezni do najsvetejšega zakramenta. — Tako je živel Paškalej mej svetom. Sè svojim štiri in dvajsetim letom pa je stopil kot brat lajik v frančiškanski samostan »Marije Loretske«. Sedaj je prebival pod eno streho z Jezusom. Ko redovniku mu je bilo največje veselje, najslajša tolažba, če je le mogel, noč in dan klečati pred tabernakelnom in moliti Najsvetejšega. Če mu pa opravila niso dopuščala biti v cerkvi, je tudi mej delom sè živo vero obračal svoje oči proti kraju, kjer je bilo shranjeno Najsvetejše. Keder so imeli drugi bratje prosti čas v razvedrilo, je šel Paškalej s predstojnikovim dovoljenjem počastit sv. rešnje telo. Pa beli dan ni zadostoval Paškalevi gorečnosti. Vedno in brez izjeme je hodil sè svojimi brati tudi k polnočnim molitvam, kaker je bila tam tedaj samostanska navada. In mejtem, ko so šli drugi bratje zopet k počitku, je Paškalej ostajal pred Najsvetejšim v molitev in premišljevanje zatopljen do jutra. Potem je obiskal vse aljarje, ki so bili v cerkvi, ondi opravil svoje molitve, odperl cerkev in

vzbudil svoje sobrate k jutranjim molitvam. Na vse to je, kar je bilo njegovo največje veselje, stregel mašnikom, zbrano kaker angelj, pri daritvi sv. maše, ali pa je bil pobožno pri vseh sv. mašah, če ga pokorščina ni klicala h drugemu delu. Če tudi je najsvetejšo aljtarsko skrivnost vedno častil z globoko spoštljivostjo, s prav posebno pobožnostjo je to delal v veliki tjeđen. Popet do šest ur je neprenehoma klečal, molil in premišljeval pred božjim grobom. Ali kaj pa še le na praznik presv. rešnjega telesa! Ta praznik je bil navadno ves dan zamaknjen in popolnoma potopljen v morje neskončne ljubezni in neskončnega vsmiljenja božjega.

K svetemu obhajilu se je pripravljaj Paškaj posebno marljivo in skerbno. Njegovo pripravljanje se je raztezalo od enega obhajila od drugega. Da bi ohranil svoje serce vedno čisto in nedolžno, je olajšaj vsaki dan, če je le mogel, svojo vest v zakramentu sv. pokore. Neketeri so mu očitali, da mu vzbujaj prepogosta spoved le dvojbe. Paškaj pa je odgovoril, da ne pomisli, kedor tako govori, kolike milosti zadobi tisti, ki s čistim in gorečim srcem pristopi k mizi Gospodovi, in koliko milosti zgubi, kedor ne dovolj pripravljen prejema sv. obhajilo. Paškaj si je sicer prizadevaj, da bi na unanje skrival gorečnost svojega serca pri sv. obhajilu, pa ni imel dovolj moči to tudi v dejanji storiti zavoljo obilnih milosti, ki jih je vsaki krat od Boga prejel pri sv. obhajilu.

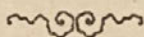
L. 1570 je Paškaj iz pokorščine šel na dolgo potovanje v Pariz. Tedanji generalj frančiškanskega reda je bil po rodu Francoz in je tedaj prebival v Parizu. Kustos Paškajjeve provincije mu je imel poslati pisma, ki so bila zelo važna. Premišljevaj je, kateremu svojih podložnih naj izroči ta posel. — Dobro je vedel, da po krajih, koder bo moral hoditi dotičnik s pismi, kar mergoli krivovercev, ki nad vse sovražijo redovnike in so jih mnogo že tudi pomorili z najstrašnejšimi martramj. Imenovali so se ti krivoverci kaljvinci ali hugenoti. Njih prederznost je presegala vse meje, kjerkoli so bili v večini. Vničevali so cerkve, sv. podobe, sv. posode; sv. hostije pa so metali v blato in ogenj, ker niso verovali v pričujočnost Boga v hostiji, — zabranjevali so bolnikom prinesiti sv. popotnico, smešili so katoliške obrede, pa tudi katoličanom, kaker rečeno, niso prizanašali. Kustos se spomni Paškajja, ko najpripravnišega in njega pošlje na nevarno pot.

Tedaj se je nad njim kazala resničnost besed: »Kar je ne-spametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabotno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil kar je mogočnega.« (I. Kor. 1, 27.) Šel je v svoji borni obleki noč in dan po očitnih potih in cestah mej krivoverci, kaker **krotko jagnje mej zgrabljivimi volkovi**. In povsodi je čula nad njim božja roka, če tudi so ga serdito napadali, psovali in drugod ga hoteli v besedi vjeti in njegovo katoliško vero osmešiti. Paškalk pa, da si priprost brat lajik, na vse vgovore in vprašanja tako bistroumno odgovarja, da mu ne znajo nič več oporekati. Ni si bil pridobil posvetne izobraženosti, pa s premišljevanjem in molitvijo je globoko napredoval v božji učenosti. Večkrat je bil v smertni nevarnosti. Gotovo bi ga bili krivoverci vzbili, ke bi ga ne bila varovala božja roka.

Skozi osem in dvajset let je Paškalk dajal najlepše zglede, zlasti zgled velike ljubezni in češčenja do presvetega rešnjega telesa. Tedaj je Bogu dopadlo ga poklicati k sebi, da bo gledal od obličja do obličja, keterega je doslej molil skritega v podobi kruha.

Paškalk je zbolel na smert. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, prosi ponižno, da mu podelé sv. zakramente za umirajoče Vmerl je na binkoštno nedeljo, na svoj rojstni dan, 17. maja l. 1592 ob trenutku, ko je zvon naznanjal, da je mašnik mej slovesno sv. mašo povzdignil sv. hostijo.

(Konec prih.)

Dostavek k dopisu s Kitajskega.

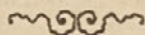
Zadnjemu pismu našega starišega kitajskega misijonarja je bilo priloženo pismo njegovega škoifa iz mesta Hankov, odgovor na neko malo prej škoifu pisano pismo misijonarjevo. Škoif piše latinski prav prijazno in po domače. Poroča mu, da se tudi tam katoliškim misijonarjem od nobene strani, ne cesarske ne republikanske, ni zgodilo nič hudega, dasiravno slišijo streljanje vsak dan in so, gotovo le po naključju in ne namenoma, tudi neketere bombe zadele v misijonska poslopja, zlasti v bolnišnico in sesterski samostan, pet se jih je tam tudi razpočilo, vender hvala Bogu ni nobena nikoger zadela.

Pozneje smo dobili tudi majhino fotografijo katehista, o ketere m poroča naš misijonar v zadnjem zvezku. Da vidijo bravci,

Kakšni so zdaj mladi Kitajci v evropski obleki, smo dali narediti in stoječo podobico.

Pavel Je-pao-san
kitajski katoliški katehist.

Zahvala in prošnja.

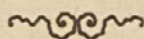
Podpisani se hvaležno zahvaljuje za podporo, ki se mu je poslala na priporočilo v »Cv.« Poslali ste mu Marija Kavčič iz Idrije 2 kroni in Uršula Černe iz Ljubljane 6 kron 40 vinarjev. Bog jima obilo poverni, sv. Frančišek jima izprosi srečo in blagoslov. Podpisani pa še nadalje priporoča v molitev sebe v svoji strašni živčni bolezni in svojega starega očeta na smert bolnega. Lepo se priporoča tudi dobrim, vsmiljenim bravcem »Cvetja«, zlasti bratom in sestram III. reda, da bi njemu in njegovemu očetu še nadalje pomagali s kakim milodarom, ker sta v veliki sili in potrebi.

Franc Kolar, Laze, št. 22
p. Planina pri Rakeku. Kranjsko.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda ljubljanske skupščine: Marija Kolšek, Marija Ahlin, Ana Janežič, Marjana Princ, Marija Ljubič, Elizabeta Podbevšek, Helena Turk, Jožefa Milavec, Jera Avsec, Marija Nosan, Helena Plevnik, Jurij Dolenc, Janez Vidic, Jera Smukavec, Marija Bolta, Magdalena Miklavčič, Marija Stampfl, Helena Nedved, Jera Štrus; skupščine v Slavini: Frančiška Ivana Bole iz Koč; šolska sestra III. reda sv. Frančiška Mr. Mihaela (Terezija Plohl, vmerla 17. 7. 12 v Mariboru).

Dalje se priporočajo v molitev P. Filip Benicij, voditelj III. reda v Mariboru za ozdravljenje po operaciji zveršeni 19. julija v Gradcu; neki bolan gospod kaplan za ozdravljenje; neki mladenič za rešitev iz grešne navade in pravo izvolitev stanu; neka žena za družinski mir; T. Gr. za tolažbo presv. serca Jezusovega in varstvo Marijino, da ne omaga v sveti veri; neka oseba priporoča svoje stariše, brate in sestre in sorodnike, da bi jim Bog pomagal v velikih dušnih in telesnih stiskah ter jih obvaroval nagle in neprevidene smerti, priporoča tudi sama sebe, da bi mogla v stan, ki si ga je izvolila, res kmalu vstopiti in samostanske dolžnosti vestno izpolnjevati, nadalje, da bi se dve pravdi srečno in po pravici iztekli, da bi bili končani prepiri in bi prenehalo sovraštvo; neka žena priporoča svojega termastega in kletvini vdanega moža in za zdravje, mir in kerščansko poterpežljivost v hiši; F. P. priporoča sebe in svoje brate v neke posebne dobre namene; neka oseba priporoča sebe in svojo zašlo hčerko; A. B. priporoča neko osebo in nje stariše za pravo spoznanje.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: R. V. v Sl. G. da ji je po devetdnevnici na čast sv. Jožefu minila velika bolečina v glavi; F. J. v G., da ji je po tritjedenski pobožnosti k Materi božji ozdravela noga, ki bi bila imela biti operirana; I. V. v Lj. da je bila po devetdnevnici, ki jih je opravljala se svojimi prijateljicami o priliki, ko je po smrti svoje sestre prevzela prodajalno, rešena iz velike zadrege in nevarnosti.

(Dalje prih.)

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1912.

Mesec avgust ali veliki serpan.

1. četrtek: sv. Peter v verigah; sv. makabejski marterniki.
2. petek: porcijunkula. **P. O.**
3. sobota: sv. Aljfonz Marija Liguorij, šk. c. uč.; najdenje trupla sv. Štefana, m.

4. nedelja, 10. po bink.: osmina posvečenja cerkev treh redov sv. Frančiška; sv. Dominik, sp, **P. O.**
5. ponedeljek: sv. Marija snežnica; bl. Cikus, sp. 3. r.
6. torek: spremenjenje Kristusovo; sv. Ksist in drugi m.
7. sreda: sv. Kajetan sp.: sv. Donat, šk. m.
8. četrtek: sv. Cirijak in drugi m.
9. petek: bl. Janez Aljverenski. sp. 1. r.; sv. Roman, m.
10. sobota: sv. Lovrenc, m.

11. nedelja, 11. po bink.: osmina sv. Dominika; sv. Tiburcij in Suzana, m.
12. ponedeljek: sv. Klara, dev. 2. r. V. O. **P. O.**
13. torek: bl. Peter Moljanski, sp. 1. r.; sv. Hipolit in Kasijan, m.
14. sreda: post. bl. Sanktes, sp. 1. r.; sv. Evzebij, sp.
15. četrtek: vnebovzetje bl. d. Marije. V. O., **P. O.**
16. petek: sv. Rok, sp 3. reda. **P. O.**
17. sobota: osmina sv. Lovrenca, m.

18. nedelja, 12. po bink.: sv. Joahim, oče bl. d. M.; sv. Helena cesarica, vdova; sv. Agapit, m.
19. ponedeljek: sv. Ludovik, šk. 1. r.; osmina sv. Klare, **P. O.**
20. torek: sv. Bernard, opat, c. uč.
21. sreda: sv. Ivana Frančiška, vd.
22. četrtek: osmina vnebovzetja bl. d. Marije; sv. Timotej in dr. m.
23. petek: sv. Filip Benicij, sp.
24. sobota: sv. Jernej, apostelj.

25. nedelja, 12. po bink.: sv. Ludovik IX., kralj, patron tretje-rednikov; Marijino sedmero veselje. **P. O.**, V. O.
26. ponedeljek: sv. Hijacint, sp.; sv. Zefirin, m.
27. torek: sv. Jožef Kalasancij, sp.; bl. Timotej, sp. 1. r.
28. sreda: sv. Avguštin, šk. c. uč.; sv. Hermet, m.
29. četrtek: obglavljenje sv. Janeza Kerstnika; sv. Sabina, m.
30. petek: sv. Roza Limanska, d.; sv. Feliks in Adavkt, m.
31. sobota: sv. Rajmund nerojeni, sp.

Opomba: **P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse verne v cerkvalih treh redov sv. Frančiška.

P. O. pomeni popolnoma odpustek samo za ude 1., 2., in 3. reda.

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za 1., 2. in 3. red sv. Frančiška.

tako. Njemu je bila naša knjižna slovenščina, njena pravost ali nepravost, deveta briga. To mi je sam naravnost povedal, več ko enkrat, in res je ravno tako nedolžno govoril n. pr. o svojem »kovčku«, kaker kak ljubljanski rokodelski učenec, ki je to imenitno novoslovensko besedo tisti čas tam kje na Kodelovem pobral. Oblakovo načelo je bilo moderno »l'art pour l'art«, znanost zaradi znanosti; zveze s tako važno stranjo javnega življenja, kaker je življenje knjižnega jezika, to je vpliva nanj, ni iskal.

Kajpada vem, da to ni bil edino le njegov nazor, po vseučiliških se menda precej splošno tako misli. Saj je pač tudi res, da je vsaka resnica ko taka vredna poznanja, če tudi ne pri-nesse precej koristi. Nihče menda nima nič zoper to, da se goji na vseučiliških tudi taka znanost. Pa goji se naj zlasti seveda le, kjer je za bližnje potrebe že zadosti preskerbljeno, kaker na Angleškem, na Francoskem, na Nemškem. Mislim namreč, da je po teh deželah preskerbljeno v tem oziru že davno, vem pa seveda nič ne. Na Nemškem bi se imelo morebiti v resnici nekoliko bolj misliti na to. Znani Wustmann očita šolam — in vse so posredno ali neposredno odvisne od vseučilišč —, da glede na knjižno nemščino niso storile svoje dolžnosti. Ali to je skerb nemških jezikoslovcev, ne naša. Mi pa imamo skerbeti za našo vbogo slovenščino in ne smemo gledati hladnega serca, kako se »na ulici in na trgu ko socialno sredstvo ali občilo« kvari in mercvari.

Včasi sem mislil, da bi mogel sam kaj pripomoči, da bi se ohranila zdrava in razvijala prav in lepo, kaker ji je prirojeno, kaker se n. pr. zdravo drevo v primernih tleh in vgodnem podnebjju po svoje lepo razvija. »Pripomoči« pravim, sem mislil kaj. Da bi mogel v svojem stanu in celo na kakih platnicah sam kaj prida dognati, tega pač nihče ni upal. Tu ni za to ne veljave, ne sredstev. Kje bi se oboje moglo imeti, pa mislim, da ne bi bilo težko izvedeti. V kaki akademiji v ta namen? Morda, ali je nimamo. Edino, kar smo zdaj nekaj let takega imeli, to je bila slavistična stolica graškega vseučilišča, ustanovljena s posebnim ozirom na našo slovenščino. Po mojem prepričanju je bila torej naravnost sveta narodna dolžnost rajnega profesorja Štreklja in bo prav tako dolžnost njegovih naslednikov v predavanjih in spisih učiti, prav učiti našo knjižno slovenščino in skerbno čuti nad njenim razvijanjem, zlasti pa sè vsem ognjem preganjati zmote, ki se dan na dan vtepljejo v pisavo in izreko. Kar je v tem oziru storil prof. Štrekelj, je po moji misli torej v prvi versti in največe hvale vredno. Da ni storil vsega, kar bi bilo treba, kedo bi mu očital? Želelo se je od njega tudi drugih reči toliko!

Dela je torej na tem polju ostalo dosti tudi naslednikom.

Ne le stare že večkrat grajane napake se vedno ponavljajo leta in leta, tudi novih ne zmanjkuje. Prav rejenega Antibarbara bi nam bilo treba, in prej ko mogoče, ker se iz šole in cerkve, društev in shodov in časnikov in knjig pačenje zelo širi tudi že mej priprosto ljudstvo. Tudi za ljudstvo bi bila torej taka knjiga potrebna; zato naj bi bila, koliker se da, jasno in priprosto, zlasti pa kratkočasno pisana, morda tako ali podobno kakor za Italijane Edmonda de Amicis »L' Idioma gentile«. Če slovečemu italijanskemu pisatelju ta knjiga ne dela sramote, je taka tudi učenemu slovenskemu profesorju ne bi. In mnogi bi jo brali, ki za suho paragrafista šolsko slovnico nimajo ne veselja ne volje.

O podobnih delih za neketere slavenske jezike piše Jagić na str. 904 in nasl. svoje »Istorije slavjanskoj filologii«. Navaja za češčino Hattale »Brus jazyka českého« in Bartoša »Rukovět správné češtiny«; za poljščino Passendorferja »Błędy językowe« in Krasnovolskega »Słowniczek frazeologiczny« in »Najpospolitsze błędy językowe«; za serbščino in hervaščino mali časopis Miloša Angjelkovića »Branič srpskog ili hrvatskog jezika« in spise Trnskega, Zoreta in Živanovića; za našo slovenščino prijazno omenja »Cvetje« in spise gospodov Tominška in Breznika. Štreklja na tem mestu ne imenuje, ker mu dotični spisi njegovi, poslednji vsaj, še niso bili znani; v Archivu XXXIII. str. 493-7 je pa pod naslovom »Ein Beitrag zur wissenschaftlichen Begründung der slovenischen Orthographie« pribil obširno oceno lani izdanega posebnega tiska nekedanega »Slovenčevega« podlistka »O Levčevem slovenskem pravopisu in njega kritikah«. Ocena je za Štreklja polna zaslužene hvale. Tudi kjer Jagić sè svojega stališča s čem ni čisto zadovoljen, so njegove opazke vsega premisleka vredne. Le nasproti besedam: »ich möchte nur sowohl gegenüber Štrekelj wie auch gegenüber Škrabec, die von den »hrvatomanen« eine gewisse Gefahr für die slovenische Sprache befürchten, die unumstössliche Tatsache hervorheben, dass für die lautliche und grammatische Regelung des Slovenischen die kroatische sprachliche Nachbarschaft dennoch von grossen Vorteil war« — moram povedati, da sem jaz popolnoma tega prepričanja; pravi »hrvatomani« pa niso s tem zadovoljni, oni hočejo naravnost hervaščino namesto »slovenščine«, ali morda za enkrat nekako zmes te in one. — Še bi bilo mariskaj vredno povedati, ali prostora ni več. Naj omenim samo še zadnje in glavno delo Štrekljevo, ki je ostalo, žal, nedodelano, zgodovinsko slovnico naše slovenščine namenjeno Jagićevi enciklopediji. — In zdaj, blagi rojak, po mnogem terpljenju in težkem trudu vesel večni počitek pri Bogu!